

Kuigi Eestis keerleb hobuste aretus peasjalikult takistussõidu ja veidike ka koolisõidu hobuste kasvatamise ümber, oleks ehk huvitav teada, milline võiks maailma kogemust arvestades olla hea kestvusala hobune.

Milline peaks olema

KESTVUSHOBUNE?

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Kestvusspordi hobune peab läbima võistluse jooksul mitu põhjalikku veterinaarkontrolli. Seega peaks hobune olema terve distantsi vältel heas seisundis. Kui ratsutaja tahab olla edukas, vajab ta hobust, kes suudab võistelda **kiiremini ja paremas seisundis** kui teised hobused. Selline hobune peaks töötama madala pulsiga, taastuma kiiresti ning olema vähem vastuvõtlik stressile ja kurnatusele.

Kui sirvida suurvõistluste protokolle, jääb silma, et hobusetõu lahtrisse on kõige tihedamini märgitud araablane. Järgnevad ristandid ja anglo-araablased. Muid tõuge kohtab harvemini. Jutt käib siinkohal 120-160 km distantsidest.

Miks siis araablasi ja nende ristandeid kestvusspordi

tarvis kõige sobivamaks peetakse? Puhta araablase eelised on õhuke nahk, tugevad väikesed kabjad, pikk samm, intelligentsus, õrn loomus ja suured ninasõõrmed, mille kaudu saab palju tööks vajalikku hapnikku. Nad on julged, visad ja pühendunud loomad. Nad võivad õige kasvatuse ja hoolduse tulemusel olla sportlased, kes lähevad oma võimete viimase piirini. Neile on vaja pühendunud omanikku, sest nad naudivad koosolemist ja õige suhtlemise tulemuseks on lojaalne ning andekas hobune. Araablased on krapsakad, kiired ja sitked, neil on tugev, väike, kuid lühikesevõitu selg. Seetõttu võib olla neile raske sobivat sadulat leida.

Araablattel võib aretuse käigus siiski ilmned ka kestvusalade hobusele mitesobivaid omadusi: kämblaluu vead, liiga püstised kabjad, nõrgad ja

lad, madal kere, kehva ehitusega tagaosa. Kuna nad on tundlikud, kergesti solvuvad ja pika mäluga loomad, võib neil vale ümberkäimise korral tekkida käitumisprobleeme. Araablaste ristandid võivad olla sitkemad ja kergemini käsitletavad kui puhtatõulised. Nende jalad võivad olla parema ehitusega.

Anglo-araablase eeliseks on veidi suurem kasv, mis võimaldab liikuda hea lõdvestunud traaviga seal, kus teised juba galopeerivad. Suurem hobune saab kergemini hakkama raskest pinnasest, nagu on pehme ja soine maa. Ka anglo-araablase iseloomu parimad omadused avalduvad intelligentsel kohtlemisel. Nad on töökad ja vastupidavad ning naudivad inimese tähelepanu.

Kergema araablase ja traakeeni järglane võib olla väga kiire ja sitke hobune. Neil on head käigud, nad on tugeva-

mad, väga töökad ega reageeri nii kergesti häirijatele. Kasutamist on leidnud ka traavlid. Ponid kipuvad olema natuke liiga rasked, neid tipust ei leia.

Muidugi toimub terves maailmas vastupidavusalade hobuste aretamine sarnaselt teiste hobualadega: järglasi püütakse saada võistlustel hästi esinenud hobustelt. Tõupuhtus pole siin esmajärguline.

Missuguseid omadusi tuleks tähele panna, kui kestvusspordi tarvis hobust hakatakse? Põhimõtteliselt tuleks otsida ökonoomset, vastupidavat hobust, kes on madala tööaegse pulsiga ja suudab töötada vigastumiseta pikemat aega.

Kui mõni hobune huvi pakub, võiks uurida tema noorusaega. Ideaalis peaks noor hobune olema elanud väljas, karjamaal koos teiste hobustega või viidud regulaarselt välja män-

gimiseks. Sel juhul on ta saanud piisavalt koormust, et tal oleksid kõvad, tihked luud, sitked jalad, terved liigesed, tugevad sidemed ja kõõlused. Aktiivsetel hobustel areneb hästi närvi-lihaste koordinatsioon.

Pika töö ajal tekib organismis kuumus. Hobune peab suutma liigest kuumusest vabaneda, nii langeb ka tema pulss. Siin on olulised kitsas keha ja õhuke nahk. Nahk peab olema õhuke, kuid tugev, vere-sooned nahapinna lähedal. (Roosa nahk kipub olema õrnem kui tume. See käib eriti sõrgatsi kohta.)

Hobune peaks olema kerge ja sitke; tugevate, kuid mitte suurte lihastega – kujutage siinkohal ette maratonijooksjat. Suur osa maailma tipus võistlevaid hobuseid on turjakõrgusega 150-153 cm, viimasel ajal ka veidi rohkem.

Sügav rind sadulavöö kohal näitab suurt südant ja kopsu-mahtu, mis on vastupidavusala puhul hädavajalik.

Vajalik on ka hea turi, mis aitab sadulat paigal hoida. Tihsti käib see koos hea õlaga. Nagu kõik hobused, peab ka kestvushobune olema tugeva tagaosaga, kuid see ei tähenda, et lihasd suured peaksid olema.

Kestvushobusel peavad aga kindlasti olema head tugevad kabjad, sest teiste aladega võrreldes teeb tema oma sportlaskarjääri jooksul tunduvalt rohkem samme, mille põrutust kabi summutama peab. Võistlushooajal tuleb tal tihemini raudu vahetada kui teiste alade puhul.

Liikumine. Selleks et kuldada minimaalselt energiat ja liikuda vähima pingutusega ning iga sammuga katta võimalikult pikk maa, on eelistatav pika, madala sammuga hobune. Selleks peab hobusel olema hea nurgaga langev õlg, hea kael ja mis kõige tähtsam sirge liikumisega jalg. Hobust valides tasub traavi vaadelda eest, tagant ja küljelt. Vaadata tuleb, kui vaba sammuga ja kui sirgelt ta liigub, kas jalad liiguvad sirgelt ja vabalt ning et hobune ei kõiguks.

Perfektse hobuse kehaehituse kohta on kirjutatud lausa terveid raamatuid, ühes artiklis seda kõike hõlmata kindlas-

ti ei jõua. Hobuspordis on aga teada tõde, et tihtipeale on väga edukad hoopis sellised hobused, kelle välimik polegi ideaalne. Hobuse andekus, töötahe, õige treening ja kohtlemine võivad edu saavutamiseks palju tähtsamaks osutada!

Peamine on siiski: tugevad, siledad luud, head liigesed, lühike kämbaluu ja sirge jalg. Kui hobuse kehaehitus on hea, saab ka valesti jooksma harjunud hobust õpetada ja lihaste tugevdamise abil aidata efektiivselt ja tasakaalus liikuma.

Hobuse valimisel tuleks lähtuda ka ratsutaja kehaehitusest. Pikajalgse ratsutajad ei tunne end hästi kitsa hobuse seljas ja väikesekasvulisel ratsutajal ei ole laiema seljaga hobuse seljas mugav tundide kaupa spagaati harjutada.

Hobuse füüsiliste omaduste kõrval tuleks tähelepanu pöörata ka tema vaimsetele ja emotsionaalsetele võimetele. Tasakaalukas meel on sama tähtis kui tugev keha. Kui hobune ei suuda tööle keskenduda, vaid püüab oma temperamenti välja elada, kulutab ta treeningutel ja võistlustel mõtetult palju energiat. Arvestades sellega, et kestvusratsutamine nõuab hobustelt koosolemist suhteliselt piiratud maalal (hoolduspunktid, start, veterinaarpunktid), võib kehva loomuga hobune endale ja teistele lausa ohtlik olla. (Kasvatamatus ei tule selle spordiala juures kõne allagi!) Soovitakse vältida voomadega hobuseid. Kuigi

Rootslased soovivad rännakudistantsi pikendada

ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Rootsi kestvusratsutamise komitee on teinud teiste Põhja-maade ja Balti riikide rahvuslikele komiteedele ettepaneku pikendada Põhja-maade ja Balti Meistrivõistluste distantsi vähehaaval 120 kilomeetrilt 160-le.

Sel suvel toimuvad Põhja- ja Baltimaade meistrivõistlused Rootsisis, seal oleks distantsi pikkus veel 120 km, kuid järgmisel aastal Taanis 140 km ja 2008. aastal juba 160 km.

Rootsi on kõnealustest riikidest kestvusratsutamise alal esireas. Nende eesmärk on veelgi edasi areneda ja omada tugevat 160 km tiimi, kes esindaks riiki rahvusvahelistel võistlustel. Järgmisel aastal pikendavad rootslased oma maa meistrivõistluste distantsi 120 kilomeetrilt 140-le ja 2007. aastal 160-le.

Teistel ettepaneku saanud riikidel on aga kõvasti kõhklus, sest vastava tasemega ratsutajaid/hobuseid ei piisa. Kõik on aga nõus, et spordiala peab arenema. Tundub, et rootslased on oma ettepaneku läbisurumises sihikindlad. Nad leiavad, et kui distantsi pikendada, on see ka teiste riikide sportlastele stiimuliks.

Põhja- ja Baltimaade meistrivõistlustel juulis saavad Eestist osaleda ratsapaarid, kel on eelmise aasta jooksul võistlustel edukalt läbitud 120 km pikkune distants.

mõnel juhul saab neist pidamistingimusi muutes (rohkem väljas olemist) lahti, on selge, et destruktiiivselt käituv hobune ei ole võistlustel edukas.

Siinseid juhtnööre tasub eriti järgida juhul, kui on plaan kestvusratsutamise tegelemise hakata tipptasemel. Kui tahetakse võistelda oma hobu-

sega rahvusliku tasemega võistlustel, sobib kindlasti iga terve ja sobivalt treenitud hobune. Kõige tähtsam on ratsutaja ja hobuse ühine huvi pikalt maastikul liikuda, koostööd teha ja teineteisega arvestada. Harrastatavat spordiala tasub nautida, küll siis tulevad ka tulemused!

